

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ HASTANESİNDE COVID-19 YÖNETİMİ: BİR PANDEMİNİN İKİNCİ YIL KRONOLOJİSİ

COVID-19 MANAGEMENT IN SULEYMAN DEMIREL UNIVERSITY HOSPITAL: THE SECOND YEAR CHRONOLOGY OF A PANDEMIC

Rasih YAZKAN¹, Nihat ŞENGEZE², İsmail ZİHNİ², Mehmet ERDOĞAN², İsa SÖZEN², Nilgün ŞENOL²

¹ Süleyman Demirel Üniversitesi Hastanesi Başhekim, Isparta, TÜRKİYE

² Süleyman Demirel Üniversitesi Hastanesi Başhekim Yardımcısı, Isparta, TÜRKİYE

Cite this article as: Yazkan R, Şengeze N, Zihni İ, Erdoğan M, Sözen İ, Şenol N. Süleyman Demirel Üniversitesi Hastanesinde COVID-19 Yönetimi: Bir Pandeminin İkinci Yıl Kronolojisi. Med J SDU 2022; 29(2): 149-151.

Öz

Pandemi henüz bitmiş değildir, pandeminin ikinci yılı özellikle delta ve omicron varyantlarının, özellikle ikinci yarısı da normalleşme kararlarının etkisi altında geçti. Toplumsal uyumun bu süreçteki tartışmasız tek doğru olduğu gerçeği hem Türkiye hem de Dünya için değişmedi.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Yönetim, Hastane

Abstract

The pandemic is not finish yet. The second year of the pandemic passed under the influence of especially delta and omicron variants, and especially the second half of passed the normalization decisions. The fact that compliance of the society to the rules is the only undisputed truth in this process both for Türkiye and the world.

Keywords: Covid-19, Management, Hospital

“Dünya, 2020 yılında ‘Pandemi’ ifadesinin tüm anlamı ve gerçekliği ile yüzleşti ve pandemi ile mücadelelenin ancak toplumsal uyum ile sağlanabileceği gerçeği bu sürecin değişmez tek doğrusu oldu” ifadeleri ile başladığımız, Covid-19’un düşündürdüklerinden, Covid-19 pandemi sürecinde hastanemizdeki yapılan yönetsel ve fiziksel değişikliklerden, Covid-19 pandemi sürecinin hastanemizdeki yönetim kronolojisinden bahsettiğimiz ve tüm insanlığa pandeminin olmadığı bir Dünya diliyoruz temennisi ile bitirdiğimiz

‘Süleyman Demirel Üniversitesi hastanesinde Covid-19 yönetimi: bir pandeminin birinci yıl kronolojisi’ başlıklı çalışmamızın ardından (1) bir yıl daha geçti ve pandeminin 11 Mart 2022 tarihi itibarıyla ikinci yılını da tamamlamış bulunmaktayız. Bu makalenin amacı pandeminin ikinci yıl kronolojisini sizlerle paylaşmaktır ancak pandeminin bütünlüğünün anlaşılması açısından öncelikle birinci yıl kronolojisinden bahsetmiş olduğumuz makalemizi (1) okumanız faydalı olacaktır.

Sorumlu yazar ve iletişim adresi /Corresponding author and contact address: R.Y. / drrasihyazkan@yahoo.com

Müracaat tarihi/Application Date: 24.03.2022 • **Kabul tarihi/Accepted Date:** 19.04.2022

ORCID IDs of the authors: R.Y: 0000-0002-7369-6701; N.Ş: 0000-0002-2821-3708;

İ.Z: 0000-0002-2133-2103; M.E: 0000-0001-7724-778X; İ.S: 0000-0001-7724-9750;

N.Ş: 0000-0002-1714-3150

Süleyman Demirel Üniversitesi Hastanesi süreci yine olması gerektiği gibi bu dönemde de çok dinamik ve dikkatli bir şekilde takip etti. Hastanemizin verilerini, pandemi hastaları ile diğer hastalıklardan dolayı başvuran hastalar arasındaki dengeyi, Isparta ili ve Türkiye'deki pandemi vaka sayısı ve aşılama oranlarını yakından takip ederek hastane içerisinde pandemi hastalarının hizmetine yönelik alanların planlamaları dinamik bir şekilde gerçekleştirildi.

Covid-19 Pandemi sürecinin Türkiye'de alınan kararların etkisi altında hastanemizdeki ikinci yıl yönetim kronolojisi aşağıda sıralanmıştır;

11 Mart 2021: Pandeminin ikinci yılına 11 Mart 2021 tarihi itibarıyla girildi. Henüz pandemi bütün gerçekliği ile hayatımızdadır. Özellikle İngiltere, Brezilya ve Güney Afrika varyantları gündemde yer almaktadır.

15 Mart 2021: Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan tarafından kabine toplantısı ardından daha önce açıklanan illere göre risk haritası uygulamasını bir süre daha sürdürme ve gelişmeleri yakın takip etme kararı alındığı açıklandı.

26 Mart 2021: Isparta İl Sağlık Müdürlüğü'nde genel durum değerlendirme toplantısı yapıldı.

29 Mart 2021: Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan tarafından kabine toplantısı ardından "yeni önlemler" açıklandı.

05 Nisan 2021: Tüm personelimize maske, mesafe ve temizlik kurallarına uymaları ile ilgili bilgilendirme ve hatırlatma mesajı gönderildi.

13 Nisan 2021: Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan tarafından kabine toplantısı ardından "kısmi kapanma uygulaması" başlatıldığı açıklandı.

14 Nisan 2021: On yedinci Hastane Pandemi Kurulu toplantısı yapıldı.

26 Nisan 2021: 29 Nisan 2021 Perşembe günü saat 19.00'dan 17 Mayıs 2021 Pazartesi günü saat 05.00'e kadar sürecek olan "tam kapanma" dönemi ilan edildi.

28 Nisan 2021: T.C. Sağlık Bakanı Sayın Dr. Fahrettin Koca tarafından "İstanbul'da 5 vatandaşımızda Hindistan varyantı (Delta) gözlemlendi. Bu varyant ilk kez görüldü ve vakalar izolasyon altında takip ediliyor" açıklaması yapıldı.

29 Nisan 2021: 29 Nisan 2021 Perşembe günü saat 19.00'dan 17 Mayıs 2021 Pazartesi günü saat 05.00'e kadar sürecek olan "tam kapanma" uygulaması başladı.

17 Mayıs 2021: Tam kapanmanın ardından "Kısmi kapanma" uygulamasına devam edildi.

01 Haziran 2021: Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan tarafından kabine toplantısı ardından "kademeli normalleşme" ve "yeni normal" dönemi açıklandı.

09 Haziran 2021: On sekizinci Hastane Pandemi Kurulu toplantısı yapıldı.

01 Temmuz 2021: T.C. İçişleri Bakanlığı tarafından 1 Temmuz normalleşme genelgesi yayınlandı.

01 Temmuz 2021: Sağlık personellerine yönelik 3. doz aşılama işlemleri başladı.

04 Temmuz 2021: T.C. Sağlık Bakanlığı Covid-19 Bilgilendirme Platformu'nda tablo bilgilendirmesinde değişikliğe gidildi ve tablodan "toplam" ifadesi ile belirtilen parametreler (toplam vaka, toplam vefat vb.) çıkartıldı.

20 Ağustos 2021: On dokuzuncu Hastane Pandemi Kurulu toplantısı yapıldı.

06 Eylül 2021: Tam zamanlı yüz yüze eğitime başlandı.

02 Kasım 2021: Yirminci Hastane Pandemi Kurulu toplantısı yapıldı.

24 Kasım 2021: Güney Afrika'dan Dünya Sağlık Örgütü'ne ilk omicron varyantı rapor edildi.

11 Aralık 2021: Türkiye'de ilk omicron varyantı vakası ilan edildi.

31 Aralık 2021: 2 doz Sinovac, 2 doz BioNTech aşısı yaptıranlar için beşinci doz aşı uygulaması başladı.

01 Şubat 2022: Türkiye'de pandeminin başından bu yana vaka sayısı ilk kez 100.000 sınırının üzerine çıktı.

04 Şubat 2022: Türkiye'de pandeminin başından bu yana bir günde 111.157 vaka ile en yüksek vaka sayısının tespit edildiği gün oldu.

02 Mart 2022: Sağlık Bakanı Sayın Dr. Fahrettin Koca ve Bilim Kurulu üyelerinin toplantısı sonrası salgının

düşüşe geçtiği realitesine dayanarak, hayatımızın ihtiyaç duyduğu psikolojik rehabilitasyon da amaçlanarak alındığı belirtilen kararlar açıklandı. Bu kararlar; açık havada maske kullanma zorunluluğunun kaldırılması, kapalı ortamlarda havalandırma yeterliyse mesafe kuralına uyum gösteriliyorsa maske şartının kaldırılması, HES (Hayat Eve Sığar) kodu uygulamasının kaldırılması, hastalık şüphesi olmayan kişilerden test istenmemesi, okullarda 2 vaka çıkması halinde sınıfın kapatılması şeklindeki uygulamanın kaldırılması.

11 Mart 2022: itibariyle Dünya Sağlık Örgütü'nün Covid-19'u pandemi olarak ilanının ve T.C. Sağlık Bakanlığı'nın Türkiye'de ilk vaka tespit edildiğini ilanının üzerinden 2 yıl geçmiştir.

11 Mart 2022: Bugün 25.401 vaka tespit edildi.

11 Mart 2022: tarihi itibariyle Dünya Sağlık Örgütü'nün resmî web sayfasında Dünya genelinde doğrulanmış toplam 452 milyondan fazla vaka ve 6 milyondan fazla ölüm bildirildi (2).

11 Mart 2022: Bu makale, pandeminin ikinci yılının hastanemizdeki yönetim sürecini kapsamaktadır. Bir yıl boyunca özellikle T.C. Cumhurbaşkanlığı, T.C. Sağlık Bakanlığı, T.C. İçişleri Bakanlığı, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı ve Isparta İl Hıfzıssıhha Kurulları tarafından çok sayıda genelge ve talimatlar yayınlandı. Bu genelgeler içerisinde hastanemizi ilgilendiren uygulamalar oldu, bu genelgeler ve talimatlar bütün personellerimiz ile çok hızlı bir şekilde paylaşıldı ve hastane yönetimi olarak uygulanması gerekenler vakit kaybetmeden hayata geçirildi.

11 Mart 2022: Artık pandeminin üçüncü yılına 11 Mart 2022 tarihi itibariyle girmiş bulunuyoruz. Henüz pandemi bütün gerçekliği ile hayatımızdadır, özellikle omicron varyantı tüm dünyada etkisini göstermeye devam etmektedir.

Bu süreç doğruların yanlışların sürekli tartışıldığı çok dinamik bir süreçti, yukarıda bahsedilen kronoloji içerisinde kurum disiplinini, dinamizmini ve bilimselliğini pandeminin ikinci yılında da 4 kez düzenlediğimiz ve 14 farklı karar alarak uygulamaya geçirdiğimiz Hastane Pandemi Kurulu toplantıları ile sürdürdük. Bu toplantılar günlük, haftalık ve aylık gelişmelerin, Süleyman Demirel Üniversitesi Hastanesi, Isparta ve Türkiye dinamiklerinin, bilimsel ve toplumsal verilerin bütün yönleri ile değerlendirilerek çok yakından takip edildiği ve kararların alındığı toplantılardı.

Pandemi henüz bitmiş değildir, pandeminin ikinci yılı özellikle delta ve omicron varyantlarının, yeni önlem-

lerin, kısmi kapanma, tam kapanma, normalleşme kararlarının ve aşılama uygulamalarının yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmaların etkisi altında geçmiştir, Dünya Sağlık Örgütü'nün 11 Mart 2021 ve 11 Mart 2022 toplam vaka ve toplam ölüm sayıları karşılaştırılır ise pandeminin ikinci yılında birinci yılına kıyasla çok daha fazla vaka ve ölüm sayısına ulaşıldığı görülmektedir (2). Bu dönemde bütün insanlık pandemi ile yaşamaya daha da alıştı, süreç toplumun olağan yaşama isteği, tedbirleri reddediş ve unutmaya yönelik yaklaşımı, kurallara ve yeni yaşam biçimine uyumunun ve uyumsuzluğunun olduğu, pandeminin bir an önce son bulması ve olağan hayata geri dönme beklentisinin daha da arttığı bir süreç oldu. Ancak değişmeyen tek gerçek toplumsal uyumun bu süreçteki tartışmasız tek doğru olduğu gerçeğiydi, bu gerçek hem Türkiye hem de Dünya için değişmedi, bu sürecin son bulması için önlemlere toplumsal olarak azami ölçüde dikkat edilmesi, özen gösterilmesi ve aşılama oranının artırılması gerekmektedir.

Son söz; pandeminin ikinci yılı, aşılamanın yaygınlaştırılma çabasının en önemli hedef olduğu, içerisinde tam kapanmayı da tedbirleri hafiflettiğimiz kararları da yaşadığımız bir dönemdi. Ancak pandeminin birinci yılının sonunda yer alan temennimiz güncelliğini korudu, üçüncü yıl içerisinde pandeminin son bulmasını temenni ederek tüm insanlığa pandeminin olmadığı bir Dünya diliyoruz.

Çıkar Çatışması Beyanı

Herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Finansman

Bu çalışma, kamu, ticari veya kar amacı gütmeyen sektörlerdeki finansman kuruluşlarından herhangi bir finansal destek almamıştır.

Kaynaklar

1. Yazkan R, Şengeze N, Zihni İ, Erdoğan M, Şenol N, Ergün O, İbrişim E. Covid-19 Management in Suleyman Demirel University Hospital: The First Year Chronology of a Pandemic. Med J SDU 2021;28(ozelsayi-1):1-10.
2. Coronavirus (COVID-19) Dashboard [Internet]. World Health Organization, Switzerland, 2022. Available from: <https://covid19.who.int>